



# היו זמני(ים)

שאלה ברבר מידת עצמאותם נוכח רצונם לשאת חן בעיני הקבועים. נוסף לכך נוצרה הפליה תמוהה בין שופטים שה-  
תמנו במישרין, מחוץ למערכת השפיטה (יועצים משפטיים,  
פרקליטי מדינה ולאחרונה אף עורכי דין פרטיים), שלא נדרר-  
שו לכהן במינוי זמני, לבין שופטים מחוזיים, שלמרות ניסיונם  
השיפוטי העשיר נדרשו לכהן במינוי זמני.

שני שרי משפטים, אני עצמי ויעקב נאמן, נאבקנו כדי  
לבטל את הנוהל הפגום, לשפר בכך את המינויים ולחזק את  
עצמאות השופטים. הנשיאה ביניש התנגדה בתוקף. בתק-  
שורת הוצג כמובן עולם הפוך, כאילו שרי המשפטים ביק-  
שו לפגוע בעצמאות השופטים, והנשיאה נאלצה להגן עליה  
מפניהם. אבל המציאות היא שעלה בידי שרי המשפטים לחזק  
את עצמאות השופטים, ואילו ביניש התנגדה לכך.

לצורך הצלחת המאבק נדרש שיתוף פעולה של שופט  
מחוזי שיעמוד בשני תנאים. האחד, שיהיה ראוי למינוי בע-  
ליון, והשני, שיהיה מוכן להצגת מועמדותו על ידי שר המ-  
שפטים חרף התנגדותה של הנשיאה. השופטת יהודית צור,  
שבשעתו פעלה ביחד עם דורית ביניש בפרשת קו 300, עמ-  
דה בתנאים אלה. הסכמתה להצגת מועמדותה כאותם ימים  
חייבה מידה רבה של אומץ, שכן היה ברור שבכך היא מפרה  
את "החוק" שביניש דגלה בו.

מכאן ואילך הייתה התנגדותה של ביניש למינויה של צור  
לעליון, ללא מינוי זמני קודם, נחרצת. לצערי, לא עלה בידי  
להביא למינויה, אבל היא סללה את הדרך לבאים אחריה. לא  
פחות מחמישה שופטים מחוזיים מונו לעליון בלי שכיחנו קוד-  
ם במינוי זמני. אינני יודע אם מי מהם ער לחלקה של יהודית  
צור בהתפתחות הזו. היא עצמה שילמה את המחיר, ולא זכ-  
תה לכך. ❦

להצלחה כידוע אבות רבים. לא פעם מוצאים ביניהם את  
אלה שהתנגדו בכל כוחם לצעד שהביא להישג. לעומתם, יש  
ומי שהביא להישג ואף שילם את מחירו – שמו לא נזכר. על  
הצלחה כזו רציתי לספר.

מדובר בביטול שיטת המינויים הזמניים לבית המשפט  
העליון. לכאורה, עניין משני בחשיבותו. לאמיתו של דבר,  
המינויים הזמניים היו כלי מרכזי בשליטה של בית המש-  
פט העליון על בתי המשפט המחוזיים ועל המינויים לעליון.  
בבסיס השיטה עמד "חוק", שהומצא בעליון ולא הייתה לו  
שום אחיזה בדין, ולפיו אין לבחור שופט מחוזי לעליון, אלא  
אם כיהן בו קודם לכן במינוי זמני. לא שמעתי על שיטה כזו  
במדינות אחרות, אבל מה לנו ולנעשה בעולם הגדול.

מינוי זמני של שופט לעליון טעון הסכמת נשיא העליון,  
וכך ניתנה בידו זכות וטו על המינויים. אבל קיומו של וטו זה  
הינו פסול, שכן הוא עוקף את הוועדה לבחירת שופטים ופוגע  
בשיקול הרעת שלה למנות את השופט המתאים ביותר.

השיטה פעלה כך: נניח שהתפנה מקום בעליון. עקרונית  
ניתן היה למנות באופן זמני, בזה אחר זה, שלושה או ארבע  
עה שופטים מחוזיים, כל אחד לתקופה קצרה. השופט שמונה  
היה מתנתק מהמחוז, ולאחר תקופת המינוי חוזר אליו. הני-  
תוק והחזרה שיבשו את העבודה שם, ובנוסף לכך היה השור-  
פט שהחזרו למחוז, בלי שזכה במינוי קבוע לעליון, חש פגוע.  
אירע אף שבעקבות זאת עזבו שופטים טובים את המערכת.  
כמו כן, מינוי של מספר שופטים זמניים על כל מקום פנוי  
בעליון יצר תלות של מספר ניכר של שופטים מחוזיים בהח-  
לטת העליון לגבי סיכויי קידומם.

המינויים הזמניים בעליון יצרו שתי קבוצות של שופטים.  
אחת מהן, השופטים הזמניים, הייתה במעמד נחות, והתעוררה

**לא עלה בידי להביא למינויה של יהודית צור לעליון,  
אבל היא סללה את הדרך לחמישה שופטים מחוזיים  
אחרים. אינני יודע אם מי מהם ער לחלקה במינויים.  
היא עצמה שילמה את המחיר, ולא זכתה לכך**



**דעות  
אחרונות**  
20.3.2012